

LARS BERGSTRÖM

Jorden är platt

Det sägs ibland att filosofin inte gör några framsteg, att filosoferna ständigt älta samma gamla eviga frågor utan att komma någonstans. Som kritik är detta orättvist. Dels kan man undra om det egentligen finns något annat man kan göra med eviga frågor än att ständigt älta dem. Och dels är det också fel att påstå att filosofin inte gör några framsteg. Som ett exempel på det senare skall jag nu visa hur man med rent logiska medel kan bevisa att jorden är platt. Det bör påpekas att beviset inte förutsätter några som helst geologiska mätningar eller andra empiriska undersökningar. Det räcker med det rena logiska tänkandet.

Beviset ser ut så här. Vi börjar med att betrakta följande sats, som vi kallar "S":

(S) Satsen "Jorden är platt" följer logiskt ur denna sats.

Vi kan konstatera att satsen "Jorden är platt" följer logiskt ur S. Det är nämligen så, att satsen "Jorden är platt" måste vara sann om S är sann. För att inse det kan vi anta att S är sann. Härav följer ju att satsen "Jorden är platt" följer logiskt ur S (ty det är just detta som påstås i S). Och av detta, i kombination med vårt antagande att S är sann, följer att satsen "Jorden är platt" följer logiskt ur en sann sats. Men varje sats som följer logiskt ur en sann sats måste själv vara sann. Om S är sann, så är alltså även "Jorden är platt" sann.

Men är då S sann? Javisst! Ty S är uppenbarligen sann om satsen "Jorden är platt" följer logiskt ur S. Och vi har ju just visat att satsen "Jorden är platt" följer logiskt ur S. Alltså är S sann.

Vi har nu visat att S är sann, samt att satsen "Jorden är platt" följer logiskt ur S. Härav följer att satsen "Jorden är platt" är sann. Och härav följer i sin tur att jorden är platt. Vilket skulle bevisas. Simsalabim!

(*Bibliografisk not.* Vid konstruktionen av ovanstående bevis har jag utgått från en opublicerad uppsats med titeln "Gluts, Gaps & Paradox" skriven 1992 av Andrew D Irvine vid University of British Columbia. Irvine hänvisar i sin tur till en uppsats av Haskell B Curry, "The Inconsistency of Certain Formal Logics", *Journal of Symbolic Logic*, vol 7, 1942.)

Utkommer hösten 1993 från **T H A L E S**

Skrifter i urval

GOTTLOB FREGE

I stället för vetande?

MATS FURBERG

Moraliskt tänkande

RICHARD HARE

Filosofin genom tiderna – 1800-talet

red KONRAD MARC-WOGAU

Filosofin genom tiderna – 1900-talet

red KONRAD MARC-WOGAU

Samhällsvetenskapens idé

PETER WINCH